

A vállalat környezetszennyezéséért való felelősségének kérdése – Európa-jogi kitekintéssel

**dr. Verebics János, PhD.
egyetemi docens
Pán-Európai Jogász Unió, elnökhelyettes**

I. Problémafelvetés

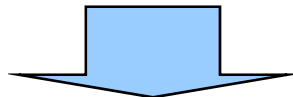

I. Problémafelvetés

I.1 A vállalat fogalmának vállalkozás gazdaságtani megközelítése

- - A vállalat:
- termék/szolgáltatás nyújtására vállalkozó
- gazdálkodó
- nyereségre törekvő
- meghatározott cél- és érderendszer alapján működő
- jogi személyiséggel bíró (?) szervezet.

(Tóth Judit, BME MVT)

A vállalat az üzleti vállalkozás szervezeti kerete: a modern társadalmakban olyan *jogilag körülhatárolt struktúra, amelyben az alapvető cél eléréséhez szükséges tevékenységek végbemennek.*

I. Problémafelvetés

I.2 A vállalati működés érintettjei

Csoportosítás:

1. BELSŐ

ÉRINTETTEK:

- TULAJDONOSOK,
- MENEDZSEREK,
- ALKALMAZOTTAK

2. KÜLSŐ ÉRINTETTEK:

- FOGYASZTÓK,
- SZÁLLÍTÓK,
- VERSENYTÁRSAK,
- STRATÉGIAI PARTNEREK,
- ÁLLAMI INTÉZMÉNYEK,
- HELYI ÉS ÖNKÉNTES ÁLLAMPOLGÁRI KÖZÖSSÉGEK,
- **TERMÉSZETI KÖRNYEZET**

(Tóth Judit, BME MVT)

I. Problémafelvetés

I.3 Tulajdonosok és menedzserek

- **Értékközpontú tulajdonosok:** csak a vállalat értékének növekedése számít.
- **Elválk a tulajdonos és a menedzser szerep.**
 - döntés → menedzsment, profit → tulajdonos
 - a tulajdonosok nem tudják érdemben ellenőrizni a menedzsmentet (információs asszimmetria)
 - az ellenőrzés lehetőségét azonban különböző jogi eszközökkel biztosítani kívánják
- **A menedzserek kötődnek legjobban a vállalkozáshoz** > a vállalkozás mindennapi eredményessége a menedzserek tevékenységén múlik.
- **Menedzsment korlátozása:**
 - tőkepiac → a vállalat értékelése
 - menedzserpiac → egymás teljesítményének ellenőrzése
 - intézmények (FB, bizottságok, tulajdonosi kontroll más eszközei)

(Erdei János, BME MVT)

- A vezető tisztségviselő

- **főszabályként a társasági érdekek szem előtt tartásával köteles az operatív menedzsmenti feladatokat ellátni**
 - kivételes esetekben a vezető tisztségviselő a társaságon kívül álló harmadik személyek érdekeinek az elsődlegessége alapján köteles eljárni
 - a **hatályos Gt. alapján két érdek jelenik meg** a vezető tisztségviselő felelősségével kapcsolatban: a ***társasági érdek*** és a ***hitelezői érdek***.
- > a 2006. évi Gt. hatálybalépéséig nem létezett ez a kettős érdek, a ***vezető tisztségviselő kizárólag a gazdasági társaság érdekeinek szem előtt tartásával volt köteles a feladatait végezni.***

I. Problémafelvetés

I.5 A gazdasági társaság szervei

- A gazdasági társaság szervei:

- a társaság legfőbb szerve, amelyet tág értelemben taggyűlésnek nevezhetünk;
- a társaság ügyintéző szerve
 - ~ vezető tisztségviselők,
 - ~ rt.-nél pedig kollektív vezető szervként főszabályként az igazgatóság;
 - > a környezetszennyezést előidéző operatív döntés meghozatala vagy mulasztás (?)
- a társaság tulajdonosi ellenőrzési szerve: a felügyelőbizottság; >
 - > ellenőrzési kötelezettség elmulasztása (szigorúan az FB feladatkörébe tartozó esetekben)
- a társaság eredmény-beszámolójának ellenőrző szerve, közrendvédelmi funkciói: könyvvizsgáló
- a társaság a négy szervtípus mellett elvileg más szerveket is létrehozhat (pl. tanácsadó testület, állandó vagy *ad hoc* bizottság) > ezek a Gt. szerinti szervek hatáskörét, felelősségét nem érintik [Gt. 19. § (6) bekezdés]
- a nyilvánosan működő rt.-nél a Gt. hoz létre többlétszervet > a felügyelőbizottságot segítő audit bizottság

II. Vállalatvezetés és felelősség

II. Vállalatvezetés és felelősség

II.1 A társaság szervei és felelősségük

- A taggyűlés

- *a társaság stratégiai döntéshozatali szerve*
- operatív ügyvezetési kérdésekkel kizárólag akkor foglalkozhat, ha ezt a társasági szerződés kifejezetten a taggyűlés hatáskörébe utalta > hatáskörelvonás tilalma

- A vezető tisztségviselő önfelelősségű

- az ügyvezetés körében – ha törvény kivételt nem tesz – nem utasítható sem a tagok, sem munkáltatója által
 - hatáskörét sem lehet elvonni
- > az ügyvezetést az ilyen tisztséget betöltő személyektől elvárható gondossággal, a *gazdasági társaság érdekeinek elsődlegessége* alapján köteles ellátni

- A felügyelőbizottság tagjai

- korlátlanul és egyetemlegesen felelnek a társasággal szemben
- az ellenőrzési kötelezettségeik megszegése által a társaságnak okozott károkért [Gt. 36. § (4) bekezdés].

II. Vállalatvezetés és felelősség

II.2 A vezető tisztségviselő felelősségére vonatkozó főszabály

- A vezető tisztségviselő felelőssége főszabályként a gazdasági társaság irányában fennálló felelősség.

„A vezető tisztségviselők a gazdasági társaság ügyvezetését az ilyen tisztséget betöltő személyektől általában elvárható gondossággal - és ha e törvény kivételt nem tesz -, a gazdasági társaság érdekeinek elsődlegessége alapján kötelesek ellátni.

A vezető tisztségviselők a polgári jog általános szabályai szerint felelnek a gazdasági társasággal szemben jogszabályok a társasági szerződés, illetve a gazdasági társaság legfőbb szerve által hozott határozatok, illetve ügyvezetés kötelezettségeik felróható megszegésével a társaságnak okozott károkért.”

Gt. 30.§ (2)

- További felelősségi szabályokat találhatunk a társasági jog kapcsolódó jogterületeinek pl.: a fizetésképtelenségi jog, értékpapírjog vagy a versenyjog alapszabályiban is > ezen felül bizonyos büntetőjogi tényállások tekintetében egyértelműen megállapítható a vezető tisztségviselők büntetőjogi felelőssége is.

II. Vállalatvezetés és felelősség

II.3 A vezető tisztségviselő felelőssége és a társasági érdek

- **A Gt. az általános polgári jogi elvárhatóság/gondossági mércénél jóval szigorúbb helytállási szabályt rögzít a vezető tisztségviselőkre vonatkozóan.**
- **Az elvárhatósági mércéhez köthető a vezető tisztségviselő felelősség alóli mentesülésének a lehetősége is: amennyiben a vezető tisztségviselő bizonyítani tudja, hogy a fokozott gondossági mércének megfelelően járt el, akkor mentesül a felelősség alól.**
- **A vezető tisztségviselők felelőssége szempontjából azonban a társaság érdeke az elsődleges**
- **Az elsődleges társasági érdekhez szorosan kapcsolódik a Gt. 30.§ (5) bekezdésében szabályozott felmentvény intézménye, mely szerint a társaság legfőbb szerve a felmentvény megadásával igazolja, hogy a vezető tisztségviselő a vizsgált időszakban a munkáját megfelelően és alapvetően a társaság érdekeinek szem előtt tartásával végezte.**

II. Vállalatvezetés és felelősség

II.4 A vezető tisztségviselő harmadik személyek irányában fennálló közvetett és közvetlen felelőssége

- **A vezető tisztségviselő felelőssége** nem csak a gazdasági társaság irányában, hanem a gazdasági társaságon kívül álló *harmadik személyek irányában* is fennáll
 - e felelősség egyrészt *közvetett*, másrészt *közvetlen* felelősséget jelent
 - **közvetett felelősség:** amennyiben a vezető tisztségviselő feladatai ellátása során kívülálló harmadik személyeknek kárt okoz, az okozott kárt a gazdasági társaság köteles megtéríteni a (Gt. 30.§ (1) bek.)
 - **közvetlen felelősség:** lényegében csak a hitelezők irányában
- > a társasági jogi felelősségi szabályok gyakorlatilag beágyazódnak a polgári jog felelősségi szabályaiba és ebben a relációban fejtik ki a hatásukat (*Kisfaludi András*)

II. Vállalatvezetés és felelősség

II.5 Az egyéni és kollektív ügyvezetés sajátos felelősségi kérdései

- **A hatályos Gt. alapján egyéni és kollektív ügyvezetés között tehetünk különbséget:**
 - amennyiben egy vezető tisztségviselő önállóan látja el a menedzsmenti feladatokat – akkor az előbb felvázolt szabályok alapján – felelőssége alapvetően saját magatartásáért való, teljes, elsődleges és felróhatóságon alapuló *kontraktuális* felelősség lesz, amely alapvetően vagyoni jellegű
 - ha együttes képviseleti joggal rendelkező vezető tisztségviselők vagy kollektív ügyvezetés okoz kárt a társaságnak, akkor a Gt. 30.§ (4) bekezdése alapján felelősségük a Ptk. közös károkozásra vonatkozó szabályai szerint egyetemleges.

II. Vállalatvezetés és felelősség

II.6 A vezető tisztségviselő közvetlen felelőssége a harmadik személynek okozott kárért

- A Ptk. 219.§ (2) bekezdése alapján

- ❑ a képviselő cselekménye által a képviselt személy válik jogosítottá, illetve kötelezetté
 - ❑ a gazdasági társaságnak a károsult személyekkel szembeni helytállásával „kára” származik, mely kárt a közvetlenül kárt okozó vezető tisztségviselő köteles megtéríteni
- > ebben az esetben tehát a vezető tisztségviselő, a harmadik kívülálló személyeknek okozott kárért közvetetten felel.

II. Vállalatvezetés és felelősség

II.7 Az angolszász társasági jog eltérései

- **A vezető tisztségviselők felelősségére vonatkozó angol és amerikai szabályozás/gyakorlat alapvetően abban tér el a – a főszabályként felróhatóságon alapuló - magyar szabályoktól, hogy inkább a vezető tisztségviselők feladataira/kötelezettségeire fókuszál**
 - az igazgatók a *társasági érdekek szem előtt tartásával, jóhiszeműen* kötelesek eljárni (fiduciárius jogviszony)
 - az igazgatóság tagjai kötelezettségeiket a *gondossággal és megfelelő szakértelemmel* kötelesek ellátni
 - az angolszász normák által az igazgatókra előírt gondossági mérce jóval alacsonyabb mértékű, mint a hatályos magyar szabályozás alapján
 - az amerikai igazgatók is alapvetően bizalmi jellegű tisztséget töltenek be, de a rájuk irányadó elvárhatósági mérce *szigorúbb, mint az angol gyakorlatban*: az üzletembertől általában elvárható gondossággal és előrelátással kötelesek eljárni

(Tóth Tímea nyomán)

III. Európa-jogi összefüggések

III. Európa-jogi összefüggések

III.1 Európai jogharmonizáció a társasági jog területén I.

- **A közösségi jog a gazdasági társaságok jogára vonatkozó harmonizációs rendszerének célja, alapvető irányultsága:**
 - az integráció gazdasági és szociális céljainak előmozdítása
 - az áruk, személyek, szolgáltatások és tőke a tagállamok közötti szabad mozgása útjában álló akadályok megszüntetése, s ennek érdekében
 - a tagállamok jogának szükséges mértékű összehangolása
- **A célkitűzések megvalósítását szolgáló eszközrendszer: a Római Szerződés a tagállamoktól származtatott hatáskört ruház a közösségi intézményekre**
 - a vállalkozásalapítás szabadságáról szóló részben (44. cikk)
 - a közösségi egységes belső piac megvalósításához szükséges harmonizációs intézkedések meghozatalában (94-95. cikk)
 - > a tagállamok jogszabályainak összehangolása > Tanács és Bizottság
 - „szükséges hatáskör”-klauzula: az integráció alakításának adott állapotában szükséges intézkedések meghozatalára a Bizottságnak is lehetősége van (308. cikk)

III. Európa-jogi összefüggések

III.1 Európai jogharmonizáció a társasági jog területén II.

- **A társasági jogi harmonizáció közösségi jogi programja: alapvetően kettős célt követ**
 - bizonyos meghatározó társasági jogi kérdésekben a nemzeti jogok közelítésével hasonló szabályozást teremteni
 - a társaságok határon átlépő mozgásának lehetővé tétele, az elsődleges letelepedés biztosítása > a tagállamok között kötendő nemzetközi szerződések, a közösségi jogban gyökerező társasági formák
- **A szabályozás területei: tágabb értelemben > a társaságok teljes jogi működési közege**
 - adójog, csődjog, értékpapírjog, tőzsdei bevezetés, nyilvános kibocsátás
 - a társaságok átruházásával összefüggő munkajogi kérdések
 - kis- és középvállalkozások sajátos működési feltételei
 - egyes szektorokban működő vállalkozásokra (biztosítási, hitelintézeti, befektetési tevékenység) vonatkozó speciális működési előírások

III. Európa-jogi összefüggések

III.2 Az alkalmazott jogharmonizációs technika

- **Az alkalmazott jogharmonizációs technika: az EU szerveinek a szabályozási eszközök és módszerek széles választéka áll rendelkezésre [*]**
 - a Római Szerződésben meghatározott keretek között elsődlegesen irányelvek útján történik
 - egyes területeken: rendeleti jogalkotás
 ezt a „soft law” eszköztára (pl. jogi kötőerővel nem bíró ajánlások) egészítik ki
- > „vállalati jogi” jelleg: az irányelvekben a társasági jogi szabályozások számviteli, más pénzügyi jogi elemekkel együtt jelennek meg

[*] Isd. Buxbaum, Hertig, Hirsch és Hopt: European Business Law, Berlin/New York, 1991, 129 skk.

III. Európa-jogi összefüggések

III.3 Szupranacionális társasági jogi formák

- **A tagállami jogrendszerektől független társasági jogi normák: csak transznacionális szinten léteznek**
 - az európai gazdasági érdekcsoportról szóló 2137/85/EGK rendelet
 - az európai részvénytársaság statútumáról szóló 2157/2001/EK rendelet
 - az európai szövetkezetéről szóló 1453/2003/EK rendelet
 - az európai területi együttműködési csoportosulásról szóló 2006. július 5-i 1082/2006/EK rendelet
- > a már elfogadott rendeletekhez egyes, speciális kérdéseket szabályozó irányelvi jogalkotás is kapcsolódott

III. Európa-jogi összefüggések

III.4 A vezető tisztségviselők felelősségének kérdése

- Az irányelvi jogegységesítés harmonizációs technikájából adódóan a felelősség kérdései

- egy-egy konkrét, szabályozott társasági jogi tényállás összefüggésében vetődnek fel
- valamely kötelezettség elmulasztásához
 - ~ konkrétan megjelölt felelősségi szintet (pl. egyetemleges és korlátlan) rendel
 - ~ a közösségi jog a tagállamokra bízta, hogy a megfelelő szankciókról gondoskodjanak
- nem minden irányelvben lelhetőek fel felelősségi rendelkezések

- A sui generis társasági formáknál a vonatkozó rendeletek

- a felelősség alapjául szolgáló tényállásokat a társaság működésének összefüggésében teljes körűen határozzák meg
- a felelősség
 - ~ vagy korlátlan és egyetemleges (Európai Gazdasági Érdekcsoport)
 - ~ vagy a társasági formánemzeti megfelelőjére vonatkozó szabályok alkalmazandók rá (SE, SCE)

IV. Az európai társasági jog modernizációja

IV. Az európai társasági jog folyamatban lévő modernizációja

IV.1 Áttekintés

- A társasági jog folyamatban lévő modernizációja 1999-2002

- **1999-2000: az egyes területekre vonatkozó alapvető követelmények megjelenése a pénzügyi szolgáltatásokról szóló akciótervben és a pénzügyi beszámolókról szóló stratégiában, 2002: bizottsági Közlemény a társasági felelősség kérdéseiről**
- **2001: szakértői bizottság létrehozása az európai társasági jog modernizációs kérdéseinek vizsgálatára (Winter-csoport)**
 - ~ a jelentés alapján a társasági jog reformjának középpontjában a felelős vállalatirányításra (*corporate governance*) vonatkozó követelmények álltak.
 - ~ ezen belül a jelentés a vezető tisztségviselőkre vonatkozó felelősségi szabályokat is külön taglalta, támogatva a wrongful trading intézményének meghonosítását az egyes tagállamokban
- **2002: nem kis mértékben az Enron-botrány által felszínre hozott körülményektől meghatározottan az Ecofin utasítja a Bizottságot, hogy vizsgálja meg az európai társasági jogra és a társaságirányítási jogok erősítése vonatkozó lehetőségeket**

IV. Az európai társasági jog folyamatban lévő modernizációja

IV.2 A 2003-as cselekvési terv

- **A társasági jog folyamatban lévő modernizációja, 2003**
- **2003: a Bizottság a Winter-csoport jelentésére alapozva Közleményben (COM /2003/ 284) közzé teszi a társaságirányításról szóló Akciótervet > új, integrált megközelítés, melynek célja az üzleti hatékonyság és a részvényesi jogok erősítésének biztosítása**
- **2005 után: a cselekvési terv revíziója**
 - ~ a Bizottság néhány területen visszavonja a szabályozásra tett javaslatot (pl. „social economy”)
 - ~ más szabályozási törekvések azért kerülnek le a napirendről, mert az előzetes konzultációk során sem a tagállami kormányoktól, sem az üzleti szféra képviselőitől nem kapták meg a szükséges támogatást

IV. Az európai társasági jog folyamatban lévő modernizációja

IV.3 Az új könyvvizsgálói irányelv

- A Cselekvési Tervben nem szerepelt, de időközben szükségessé vált szabályozás: a 8. társasági jogi irányelvet felváltó új könyvvizsgálói irányelv elfogadása
- Az Európai Parlament és a Tanács 2006/43/EK irányelve (2006. május 17.) az éves és összevont (konszolidált) éves beszámolók jog szerinti könyvvizsgálatáról, a 78/660/EGK és a 83/349/EGK tanácsi irányelv módosításáról, valamint a 84/253/EGK tanácsi irányelv hatályon kívül helyezéséről
 - az irányelvben szabályozott kérdések
 - ~ a közérdeklődésre számot tartó jogalanyok jog szerinti könyvvizsgálatára vonatkozó különös rendelkezések
 - ~ a könyvvizsgáló tevékenység szakmai etikai, pártatlansági, bizalmassági és szakmai titoktartási szabályai
 - ~ könyvvizsgálati standardok, könyvvizsgálói jelentések, minőségbiztosítás
 - ~ vizsgálatok és szankciók
 - ~ közfelügyelet, a jog szerinti könyvvizsgálók vagy könyvvizsgáló cégek kijelölése, felmentése, lemondása
 - ~ nemzetközi rendelkezések
 - átültetés a magyar jogba: a Magyar Könyvvizsgálói Kamaráról, a könyvvizsgálói tevékenységről, valamint a könyvvizsgálói közfelügyeletről szóló 2007. évi LXXV. törvény, számviteli tv.

IV. Az európai társasági jog folyamatban lévő modernizációja

IV.4 A 2003-as Akcióterv célkitűzései

- A 2003-as akcióterv alapvető politikai célkitűzései:

- a részvényesi jogok és harmadik személyek jogainak erősítése, az ügyvezetés felelőségének tisztázása
 - szabályozás szempontjából a társaságok közti megkülönböztetés érvényesítése > részvénytársaságok estében szigorúbb, részletesebb, KKV-k esetében rugalmas keretszabályozás
 - új technológiák felhasználása, beépülése a vállalatirányítási folyamatokba
 - a gazdasági bűnözés és a jogi lehetőségekkel való visszaélés elleni hatékonyabb fellépés
 - az üzleti szféra hatékonyságának, versenyképességének javítása
 - a határokon átnyúló kérdések (fúzió, székhelyáthelyezés, részvényesi jogok gyakorolhatósága)
 - a nemzeti szabályozásokban még meglévő jogi bizonytalanságok felszámolása
- > e célokhoz rövid, közép- és hosszú távú jogalkotási feladatokat rendelt

IV. Az európai társasági jog folyamatban lévő modernizációja

IV.5 Vállalatirányítás, tőkevédelem

- **Vállalatirányítás:** keretszabályozás a részvényesi jogok (pl. információhoz való hozzájutás, döntéshozatalban való részvétel) gyakorlásának könnyítése (elektronikus úton történő szavazás, videokonferencia)
 - az Európai Parlament és a Tanács számára a létesítő okiratuk szerint valamely tagállamban székhellyel rendelkező és a szabályozott piacra bevezetett részvényű vállalatok részvényeseinek szavazati joggyakorlásáról és a 2004/109/EK irányelv a Bizottság 2007/14/EK irányelve (2007. március 8.)
 - a szabályozott piacra bevezetett értékpapírok kibocsátóival kapcsolatos információkra vonatkozó átláthatósági követelmények harmonizációjáról szóló 2004/109/EK irányelv egyes rendelkezéseinek végrehajtására irányadó részletes szabályok megállapításáról
- **Tőkevédelem:** a 2. társasági jogi (tőkevédelmi) irányelv egyszerűsítése > *irányelv módosítás* > Az Európai Parlament és a Tanács 2006/68/EK irányelve (2006. szeptember 6.) a 77/91/EGK tanácsi irányelvnek a nyilvánosan működő részvénytársaságok alapítása, valamint tőkéjük megtartása és átalakítása tekintetében történő módosításáról

IV. Az európai társasági jog folyamatban lévő modernizációja

IV.5 Reorganizáció, vállalatirányítás

- Reorganizáció:

- 10. irányelv a gazdasági társaságok határon átnyúló egyesüléséről > irányelv > Az Európai Parlament és a Tanács 2005/56/EK irányelve (2005. október 26.) a tőkeegyesítő társaságok határokon átnyúló egyesüléséről
- 14. irányelv a székhelyáthelyezésről > irányelv > 2004. februárjában nyilvános konzultáció kezdődött, 2007, tavaszán hatásvizsgálat készült

- Független igazgatók szerepének erősítése > ajánlás > A BIZOTTSÁG AJANLÁSA (2005. február 15.) a jegyzett társaságok nem ügyvezető igazgatói, illetve felügyelő bizottsági tagjai szerepéről és az igazgatóság (felügyelő bizottság) által létrehozott bizottságokról (EGT vonatkozású szöveg) (2005/162/EK)

- Igazgatók javadalmazási rendszere > ajánlás > A BIZOTTSÁG AJANLÁSA (2004. december 14.) egy megfelelő rendszer előmozdításáról a jegyzett társaságok igazgatóinak díjazásához (EGT vonatkozású szöveg) (2004/913/EK)

IV. Az európai társasági jog folyamatban lévő modernizációja

IV.5 A 2. tj.-i irányelv módosítása, a 2006/68/EK irányelv

- Az Európai Parlament és a Tanács 2006/68/EK irányelve (2006. szeptember 6.) a 77/91/EGK tanácsi irányelvnek (2. tj. ie.) a nyilvánosan működő részvénytársaságok alapítása, valamint tőkéjük megtartása és átalakítása tekintetében történő módosításáról > szabályozott területek
 - a nyilvánosan működő részvénytársaság számára lehetővé teszi tőkéjükbe nem pénzbeni hozzájárulás bevonását
 - saját részvény megszerzésének lehetősége
 - ~ a társaság felosztható tartalékának mértékéig
 - ~ annak az időszaknak meghatározásával, amire a közgyűlés felhatalmazást adhat
 - a társaság harmadik fél számára pénzügyi segítséget adhat részvényeinek az e fél által való megszerzéséhez
 - hitelezővédelem: bírósági vagy közigazgatási eljárásokhoz való folyamodás lehetősége tőkeleszállítás esetén
- > transzpozíciós határidő: 2008. április 15. > részben megvalósult a közellátás biztonsága szempontjából kiemelkedő jelentőségű vállalkozásokat érintő egyes törvények módosításáról szóló 2007. évi CXVI. törvénnyel (a Gt. 223. §-ának /2/ bekezdésének hatályon kívül helyezése)

IV. Az európai társasági jog folyamatban lévő modernizációja

IV.5 A 2005/56/EK irányelv

- **Az Európai Parlament és a Tanács 2005/56/EK irányelve (2005. október 26.) a tőkeegyesítő társaságok határokon átnyúló egyesüléséről** > szabályozott területek
 - alkalmazandó jog megállapítása
 - egyesülési okirat: egységes szövegezési követelmények, közzétételi kötelezettség
 - szakértői jelentés
 - ellenőrzés
 - ~ az egyesülésről a határozathozatal lefolytatása, jogszerűsége > a társaságok székhely szerinti tagállamai
 - ~ egyesülés lefolytatása, jogszerűsége > az egyesüléssel létrejövő társaság székhelye szerinti tagállam
 - az egyesülés jogkövetkezményeinek meghatározása
 - munkavállalói jogok, részvétel érvényesülésének biztosítása
- > a tőkeegyesítő társaságok határokon átnyúló egyesüléséről szóló 2007. évi CXL. törvény

IV. Az európai társasági jog folyamatban lévő modernizációja

IV.5 2006/46/EK irányelv

- **Az Európai Parlament és a Tanács 2006/46/EK irányelve (2006. június 14.) beszámolók, konszolidált beszámolók stb. közzétételi kötelezettsége > szabályozott területek**
 - alapvető célja: az igazgatósági tagok kollektív felelősségének erősítése
 - a kapcsolt felek tranzakcióival kapcsolatos átláthatóság fokozása
 - a mérlegen kívüli megállapodásokkal kapcsolatos átláthatóság fokozása (pl. speciális célú jogalanyok, SPE-k)
 - a vállalatirányítási nyilatkozat bevezetése és arról kötelező nyilatkozat közzététele
 - a felelősség „minimum-szintje”: a társaság ügyviteli, ügyvezető és felügyelő bizottsági tagjai testületi felelősséggel tartoznak a vállalattal szemben
 - ~ az éves beszámoló, az üzleti jelentés előkészítéséért, nyilvánosságra hozataláért
 - ~ ezt a megközelítést kell alkalmazni a konszolidált beszámolót készítő vállalkozásokra is
- > átültetése a magyar jogba: az egyes adótörvények módosításáról szóló 2007. évi CXXVI. törvény a Gt. ill. a számviteli törvény módosításával megtörtént

IV. Az európai társasági jog folyamatban lévő modernizációja

IV.5 A 2007/36/EK irányelv

- Az Európai Parlament és a Tanács 2007/36/EK irányelve (2007. július 11.) az egyes részvényesi jogok gyakorlásáról a tőzsdén jegyzett társaságokban:
 - a szabályozás háttere: az átláthatósági ie. (2004/109/EK ie.) 17. cikke szerint alapvető szinten biztosított információhoz jutási jog gyakorlásának tényleges lehetővé tétele
 - eszközei:
 - ~ a közgyűlés kellő időben történő összehívásának biztosítása („miről szavaznak”)
 - ~ a részvényzárolás valamennyi formájának felszámolása („ki szavazhat”)
 - ~ a közgyűlésen való elektronikus részvétel valamennyi jogi akadályának elbontása („távsvavazás”)
 - ~ nem honos részvénytulajdonosok számára egyszerű, a közgyűlésen való részvétel nélküli szavazás lehetővé tétele (meghatalmazás, képviselet stb.)
 - „minimum szabályozás” > a nemzeti jogok a részvénytulajdonosokra nézve kedvezőbb előírásokat alkalmazhatnak

> transzpozíciós határidő: 2009. augusztus

V. A közösségi jogon alapuló társasági formák

V. A KÖZÖSSÉGI JOGON ALAPULÓ TÁRSASÁGI FORMÁK

V.1 Európai Gazdasági Érdekcsoport

- Az európai gazdasági érdekcsoportról szóló 2137/85/EGK rendelet
 - **célja:** saját tagjainak gazdasági tevékenységének, a tagok eredményeinek növelésének megkönnyítése és előmozdítása, nem a profitszerzés
 - **a tevékenység kiegészítő jellege:** tevékenységeinek a tagok tevékenységeihez kell kapcsolódnuk, de azokat értelemszerűen nem helyettesíthetik
- A rendeletben szabályozott főbb területek:
 - a tevékenységével összefüggő korlátozó szabályok
 - alapítás, alapító tagok, alkalmazandó jog, az alapító szerződés tartalmi elemei
 - ügyintéző és képviseleti szervek, döntéshozatal
 - nyereség felosztása, veszteség viselése, felelősség
 - megszűnés

V. A KÖZÖSSÉGI JOGON ALAPULÓ TÁRSASÁGI FORMÁK

V.2 Európai Gazdasági Érdekcsoport - magyar szabályozási összefüggések

- A nemzeti szabályozás hatóköre, az implementáló jogszabály:

- a közösségi jogforrás rendeleti jellegéből adódóan
 - ~ az európai egyesülésre vonatkozóan csak azon anyagi jogi szabályokat kellett elhelyezni a magyar jogrendszerben
 - ~ amelyek megalkotására a rendelet kötelez
- ez az 2003. évi XLIX. törvénnyel történt meg

- A magyar tv. főbb szabályozási kérdései:

- a törvény az európai egyesülést jogi személyiséggel ruházza fel
- a magyarországi székhelyű európai egyesülés cégjegyzékbe való bejegyzésére és cégnyilvántartására a Ctv. irányadó
- a vezető tisztségviselők összeférhetetlensége, valamint a tag kizárására vonatkozó bírósági eljárás > a rendelet a belső szabályok alkalmazását rendeli el
- *a rendelet szerint a tagok felelősségének következményeit a tagállam belső jogában kell meghatározni > a tv. a tagok egyetemleges felelősségének tartalma tekintetében a Ptk. 337-338. §-ára hivatkozik*
- az európai egyesülés megszűnése, fizetéseképtelensége esetén követendő - szintén belső jogszabályainkon alapuló – eljárást meghatározása

- **Az európai részvénytársaság (SE) státútumáról szóló 2157/2001/EK rendelet ill. a státútum munkavállalók bevonására vonatkozó kiegészítéséről szóló 2001/86/EK irányelv szabályozásának sajátosságai:**
 - **célja, hogy különböző tagállamokban bejegyzett gazdasági társaságok**
 - **közösségi szinten képesen legyenek megtervezni és végrehajtani üzleti vállalkozásuk átszervezését**
 - **a nemzeti jogok szerint alapított gazdasági társaságoktól abban különbözik, hogy**
 - ~ **alapítására nem a belső jogi normák, hanem a közösségi jog ad felhatalmazást**
 - ~ **szervezeti felépítésének, működésének szabályait is alapvetően a rendelet határozza meg**

- A rendeletben szabályozott területek:

- **alapítás (egyesüléssel, holdingtársasággal, leányvállalat, meglévő nyilvános Rt. átalakulása SE-vé)**
- **szervezeti felépítés**
 - ~ kétszintű rendszerben
 - ~ egyszintű rendszerben
 - ~ az egyszintű és kétszintű rendszer közös szabályai
- **közgyűlés, éves és összevont (konszolidált) beszámolók**
- **végelszámolás, felszámolás, csőd és fizetésbeszűntetés**

- Felelősség: a rendelet 51. cikke szerint

- az SE irányító, felügyeleti és ügyviteli szervének tagjai
- az SE székhelye szerinti tagállam területén működő részvénytársaságokra vonatkozó rendelkezésekkel összhangban
- felelősséggel tartoznak abban az esetben, ha a tisztségük gyakorlásával összefüggő
- jogszabályi, az alapszabályban megállapított vagy egyéb kötelelességeik megszegése miatt
- az SE-nek vesztesége vagy kára keletkezik

V. A KÖZÖSSÉGI JOGON ALAPULÓ TÁRSASÁGI FORMÁK

V.4 Európai Részvénytársaság - magyar szabályozási összefüggések

- **Implementációs törvény:** az Országgyűlés 2004. május 24-én elfogadta az európai részvénytársaságról szóló 2004. évi XLV. Törvény > amit tartalmaz
 - **kiegészítő társasági jogi jellegű normák**
 - ~ megalkotásukat a rendelet maga írja elő a tagállam számára a jogforrás közvetlen alkalmazhatósága érdekében
 - ~ biztosítják a rendelet alkalmazásának (az SE alapításának, megszüntetésének) eljárásjogi vetületét > a cégtörvény módosítása útján
 - **azok a szabályok, amelyek megalkotását a rendelet fakultatív jelleggel írja elő a tagállam számára**
 - **az irányelv implementációjához szükséges, a kollektív munkajog körébe tartozó rendelkezések**
 - **az európai részvénytársaságról szóló 2004. évi XLV. törvény épp ezért a felősségéről külön nem is rendelkezik, a Gt. szabályai irányadók**

>hatályba lépett: 2004. október 8.

- **Az Európai Szövetkezet statútumáról szóló 1435/2003/EK rendelet ill. az Európai Szövetkezet statútumának a munkavállalói részvétel tekintetében történő kiegészítéséről szóló 2003/72/EK irányelv alapvető célja: a szövetkezet tagjai**
 - **szükségleteinek kielégítése és/vagy**
 - **gazdasági és szociális tevékenységeinek fejlesztése**
 - **tagjai szükségleteinek oly módon történő kielégítése, hogy az elősegítse**
 - ~ a tagok gazdasági tevékenységeiben
 - ~ egy vagy több európai szövetkezetben
 - ~ és/vagy nemzeti szintű szövetkezetekben való részvételét

V. A KÖZÖSSÉGI JOGON ALAPULÓ TÁRSASÁGI FORMÁK

V.5 Európai Szövetkezet II.

- **Az Európai Szövetkezet statútumáról szóló 1435/2003/EK rendeletet ill. az Európai Szövetkezet statútumának a munkavállalói részvétel tekintetében történő kiegészítéséről szóló 2003/72/EK irányelv: szabályozott területek**
 - jegyzett tőkéje részjegyekre oszlik, minimális összege 30 000 euro
 - alapítói – legalább két tagállamban honos - természetes személyek (min. 5), gazdasági társaságok, a tagállam jogszabálya szerint alapított szövetkezetek lehetnek
 - az alapszabály kötelező elemeinek meghatározása
 - szervezeti rendszere:
 - ~ tulajdonosi irányító szerve a közgyűlés
 - ~ választható, egy- vagy kétszintű felügyelő- és ügyviteli szerv
- > a statútum számos ponton az európai részvénytársaságról szóló renDELETEH HASONLÓ SZABÁLYOZÁST TARTALMAZ

- **Az Európai Szövetkezet statútumáról szóló 1435/2003/EK rendeletet ill. az Európai Szövetkezet statútumának a munkavállalói részvétel tekintetében történő kiegészítéséről szóló 2003/72/EK irányelv: felelősség**
 - az irányító, felügyelő és ügyviteli szervek tagjai
 - az SCE alapszabályában meghatározott székhely szerinti tagállam szövetkezetekre vonatkozó rendelkezései szerint felelősek
 - az SCE-t érő olyan veszteségért vagy kárért,
 - amelynek oka a feladatkörükkel járó jogszabályi, alapszabály szerinti vagy egyéb kötelezettségük megszegése
- (r. 51. cikk)

V. A KÖZÖSSÉGI JOGON ALAPULÓ TÁRSASÁGI FORMÁK

V.6 Európai Szövetkezet - magyar szabályozási összefüggések

- **Az európai szövetkezetéről szóló 2006. évi LXIX. törvény**
 - egyrészt a Rendelet végrehajtását szolgálja
 - másrészt a munkavállalóknak az európai szövetkezet döntéshozatali rendjébe történő bevonását szabályozó 2003/72/EK tanácsi irányelv szabályainak való megfelelést is biztosítja
- **A törvényben szabályozott fő kérdések:**
 - az európai szövetkezet alapítása, szervezete, megszűnése
 - ~ nyilvántartásba vétel: Ctv. szerint, a Cégbíróság hatásköre
 - ~ alapítás (székhely, egyesüléssel történő alapítás)
 - ~ belső szervezeti kérdések
 - ~ székhelyáthelyezés
 - ~ megszűnés
 - a munkavállalók bevonása az európai szövetkezet döntéshozatali rendjébe

V. A KÖZÖSSÉGI JOGON ALAPULÓ TÁRSASÁGI FORMÁK

V.7 Az Európai Területi Együtműködési Csoportosulás

- Az európai területi együttműködési csoportosulásról szóló, az Európai Parlament és a Tanács 2006. július 5-i 1082/2006/EK rendelete a szabályozás célja: a területi együttműködést hátráltató akadályok leküzdése
- alkalmazási területei:
 - ~ az Európai Regionális Fejlesztési Alap forrásaiból finanszírozott határmenti, transznacionális ill. interregionális együttműködések végrehajtása
 - ~ a kizárólag a tagállamok pénzügyi hozzájárulása által, azok regionális vagy helyi hatóságai által kezdeményezett, területi együttműködésben megvalósuló projektek lebonyolítása
- a csoportosuláshoz való csatlakozás önkéntes
 - ~ a szabályozás rendeleti formában került megalkotásra, a tagállamoknak kötelességük biztosítani a részvétel feltételeit
 - ~ a hazai jogalkotó a Rendelet által alkotott keretszabályokat töltötte ki tartalommal
- > valamennyi tagállamban 2007. augusztus 1-jétől vált lehetővé az ilyen csoportosulások létrehozása

V. A KÖZÖSSÉGI JOGON ALAPULÓ TÁRSASÁGI FORMÁK

V.7 Az Európai Területi Együttműködési Csoportosulás - magyar szabályozási összefüggések

- **Az európai területi együttműködési csoportosulásról szóló 2007. évi XCIX. törvény**
 - a csoportosulás alapítására, működésére, megszüntetésére, illetve az abban való részvételre vonatkozó hazai szabályozás megteremtésére irányult
 - a magyar jogrendben nonprofit gazdálkodó szervezetként szerepel, az Európai Unió alkotta speciális kereteken belül
 - a hazai székhelyű csoportosulás
 - ~ nyilvántartásba vételével, működésével és megszüntetésével kapcsolatos feladatokat a törvény a Fővárosi Bíróságra telepíti
 - ~ esetében a Fővárosi Bíróság kizárólagos illetékességgel rendelkezik a csoportosulásban való részvételre vonatkozó jóváhagyás megadására is
 - a csoportosulás működésének felügyeletére az ügyész, míg gazdálkodásának ellenőrzésére az ASZ jogosult